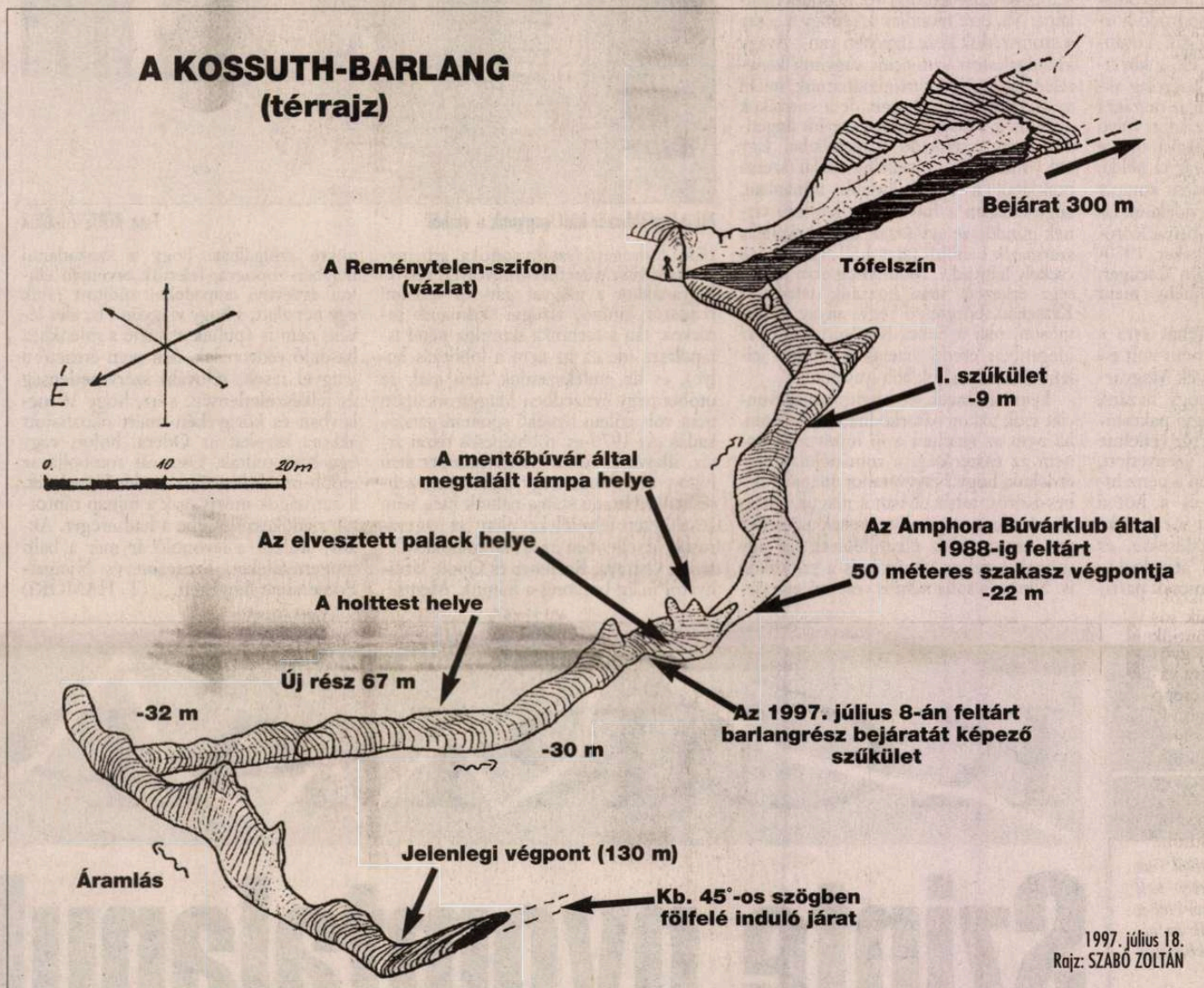

Utolsó korty levegő

Vannak pillanatok, amikor már csak hajszálnyi választ el az örülettől. Amikor üvöltözni kellene, és földhöz vágni, ami az ember keze ügyébe esik. Amikor sok-sok óra után egyre apad a remény. A segítők lelkiismeretüktől gyötörtén alszanak pár órát, s álmukban is a barlang alagútjában úsznak a zavaros vízben, hogy megmentsenek egy emberéletet. Amikor az eltűnt anyja, apja, menyasszonya nézi őket reménykedő szemmel minden felbukkanás után... Aztán jön egy önjelölt barlangi mentő valahonnan, s mindenképp segíteni akar, hiába mondják, nem lehet. Annyira erőszakos, hogy a rendőröknek kell elvezetni, pedig hát ő is csak a fiú miatt érkezett. A fiú miatt, akiről már az elején sejtették, hogy meghalt...

1997. július 18.
Rajz: SZABÓ ZOLTÁN

Akkor már sok-sok órája talpon volt a mentőcsapat. Távolinak tűnt az a nyugodt július 9-i szerdai nap, amit a késő délutáni telefoncsörgés változtatott meg. A jósvafői Kossuth-barlanghoz riasztották őket. Adamkó Péternek, a barlangi mentősök riasztásvezetőjének rossz előérzete támadt, mert öt éven át dolgozott a jósvafői barlangkutató állomáson, el tudta képzelni, mi történhetett a mélyben. Értesítette a legtapasztaltabb búvárokat az országban, összehajtották a felszereléseiket, a készenléti rendőrség pillanatok alatt ott termett az autókkal, s szélsőes iramban száguldottak Jósvafőre. Minden idők leghosszabb és legrágább akciója kezdődött: majd száz órán át voltak talpon, s tizenegymillió forintba került a mentés.

Rémült pillantásokkal találkoztak Jósvafőn. – Lemerült a Zoli, nem jött vissza – magyarázták többen a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat kutatótáborából.

A csoport a barlang közelében vert tanyát. A víz alatti barlangkutatókhoz tartozó 24 éves Zoltán társával együtt elindult a barlangba. Úgy háromszáz méter patakos részen át kúsztak-másztak, míg elérték a vízzel telt járatot, a Reménytelen-szifont. Zoltán két búvárpalackkal, lámpákkal felszerelve leereszkedett a biztosítókötél mentén. Kilencméteres mélységben, a szűkületnél kellett volna munkálkodnia. Azt tervezték a táborozók, hogy közösen, minden technikát és tudást bevetve meghódítják vég-

re a Kossuth-barlang még ismeretlen részeit, hiszen még senki sem jutott egy bizonyos ponton túl a szifonban, pedig már 1956 óta folyamatosan ostromolták.

Az idő telt, s Zoli nem érkezett vissza. Fent várakozó társa egyre idegesebb lett, különösen mikor észrevette, hogy nem bugyborékol a víz, mely azt jelezte volna, hogy még a közelben van a fiú. Megrángatta a biztosítókötélet, nem kapott visszajelzést. Maga is leereszkedett, egészen oda, ahol Zolinak kellett volna lennie, de nem találta. Visszafordult, tépelődött magában, hogy mit tegyen, aztán újra merült. Kicsit tovább merészkedett, s beleütközött Zoli egyik palackjába, melyben már egy csepp sűrített levegő sem volt. A barlangi mentők ebből már tudták, hogy nagy a baj, hiszen soha nem szabad „koppanásig” szívni a palackból a levegőt. Az egyharmadát mindig benne hagyják, mert ha a másik palack tönkremegy, azzal a pár lélegzetnyi tartalékkal még visszajuthatnak a felszínre.

Elkezdődött a mentés. Egész éjszaka, félóránként váltották egymást a búvárok. Néha ledőltek a földre a kimerültségtől, aztán folytatták, senkinek nem volt kedve a szállodáig menni. Eljött a csütörtök hajnal, de nem hozott sikert. Csak Zoli egyik lámpáját találták meg a szifon még ismert részén. Az elcsigázott emberek még nem mondták ki, de a pillantásukban benne volt, Zoltán nem élhet már. Látták ezt a fiú anyja, apja, menyasszonya is, mégis kétségbeesetten reménykedtek.

Csütörtök délelőtt valakinek eszébe jutott, hogy enni is kéne,

ezt a munkát üres gyomorral nem lehet tovább bírni. Csak-hogy olyan hirtelen indultak el, hogy senki nem hozott magával ételt, még váltás ruha sem volt a barlangi mentősöknek. Adamkó Péter a rendőrségen keresztül megkereste a polgári védelem megyei vezetőjét, ám az ugyancsak a rendőrségen keresztül azt üzentte: nem tud segíteni, elvélve ez nem katasztrófa. Ehen maradtak volna, ám az edelényi rendőrkapitányság egyik vezetője beállított egy csomó kolbászzal, szalámmal, amit a saját pénzéből vett meg sebtében. Nemsokára az Aggteleki Nemzeti Park vezetője is ott termett, és felajánlotta a segítségét, ezt látva már a polgári védelem sem húzódozott tovább. Volt már étel, autó, elem a lámpákhoz, rádiótelefon (a barlangi mentősök telefonjain egyszerűen nem volt térerő), így újult erővel folytathatták a keresést.

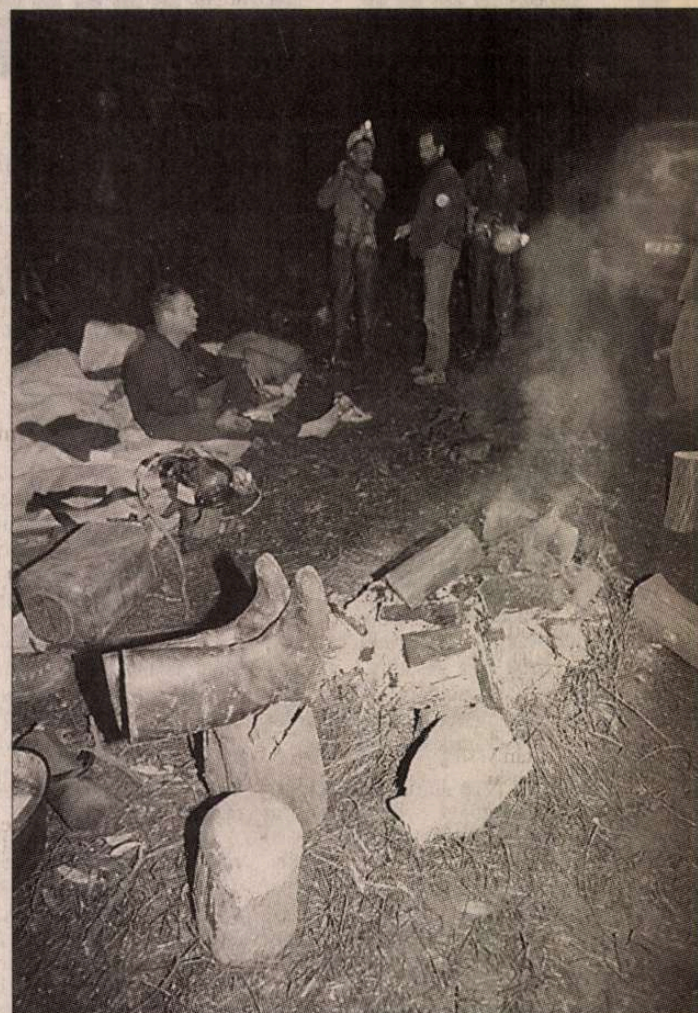
Özönlöttek a kíváncsiak. Vagy százötven ember tolongott a barlang körül. A barlangkutatók, a 30 barlangi mentő, a búvárok, rendőrök, az Országos Mentőszolgálat emberei, a nemzeti park dolgozói, polgári védelem munkatársai mellett egyre-másra érkeztek a nézelődők, civilek, köztük az erőszakoskodó idegen, önjelölt búvár. Végül a rendőrök vontak kordont a barlangi mentők köré, akik halálosan fáradtak voltak a kialvatlanságtól, az eredménytelen kereséstől, és a fölösleges kérdésektől.

Pénteken rosszabbodott a helyzet, mert szakadni kezdett az eső. Ettől kezdve bokáig erő sárban szenderedtek el negyedórára. Már késő délutánra járt, amikor az egyik búvár meghozta a

hírt: a fiú ott lebeg a vízben a harmadik szűkületen túl, 30 méter mélyen. Ez az a 20 centis szűkület, melyen még senki, a legtapasztaltabb búvárok sem tudtak átszúzni. A fiú tehát megette, és belehalt...

Ennek a mentőnek szerencséje volt, a többiek már csak a földre dőlhettek le pihenni
Fotó: KONCZ GYÖRGY

A vizes ruhát testük szárították, a gumicsizmát melegítették a tűz körül, aztán irány vissza

Hogy miért indult neki a halálos útnak? Kíváncsiság, a szeme előtt lebegő dicsőség, meggondolatlanság vitte előre? Ahogy Szablyár Péter, a barlangkutatók főtájkára fogalmazta, emberfeletti izgalom lesz úrrá minden barlangászban, mikor sejtí, néhány méter, s olyan helyre ér, ahova halandó a lábát még be nem tette. S ez a hely itt van Magyarországon, a XX. században. A barlangász álomképtől vezérelve vág neki a kutatásnak, elképzei, milyen csodálatos az új barlangrész, mely majd a szeme elé tárul. Egy patak, egy terem, mindenhol van varázslatos cseppkövek csüngenek – ez maga a mennyország. A közeli felfedezés izgalma hajthatta olyan vakmerően előre Zolit is, aki úgy képzelhette, még néhány métert úszik a sötét alagútban, és egy olyan teremben bukkan fel, amit még senki sem látott. Elszámította magát. Úszott, míg el nem fogyott a tartalék palackjából is a sűrített levegő. A barlangi men-

tők szerint az is elképzelhető, hogy a szifonpánik lett rajta úrrá, és eltévedt.

Szombat volt már, de a holttestet nem tudták felhozni. A 14 Celsius fokos vízben a fiú maga alá húzott lábakkal lebegett a szűkületen túl. Próbálták áthúzni, de már beállt a hullamerevség. Több mentőbúvár majdnem maga is az életével fizetett, mert beszorult a szűkületbe, néha pedig elvesztették a kapcsolatot egymással.

Vasárnap a legtapasztaltabb búvárok merültek újra. A szűkület komolyabb tágitására gondolni sem mertek, technikailag megoldhatatlan, életveszélyes akció lett volna. Délután már özönvízszerrűen zuhogott az eső a szabadban, ezért a mentésvezető utasította a lent dolgozó búvárokat, hogy induljanak fölfelé, még mielőtt túlságosan megemelkedne a vízszint. Azok kérték, most már hadd maradjanak, ők ott lent nem látták olyan veszélyesnek a helyzetet. Maradhattak. Három barlangi mentőt megpakoltak fent élelemmel, ha netán bent rekednének, s a búvárok után indították őket segíteni. Tudták, aznap mindenáron fel kell hozni a szerencsétlenül járt barlangász holttestét.

Nagy nehezen lehámozták róla a felszerelést, kiegyenesítették a végtagjait és összekötötték a testet. Hosszú küszködés után átrépteltek a résen, s néhány perc múlva felbukkantak a szifon szájánál. A halottszállító autó éppen akkor érkezett a Kossuth-barlang elé, de még nem vihette el a fiút. Búcsúzott a barlangász családja. Szívzaggatónak zokogtak, nem akarták hinni, hogy Zoli nincsen már. A sokat tapasztalt barlangi mentősöknek is összeszorult a torkuk. A távolból figyeltek a családost és nem tudtak mit mondani, nem is lehet: sportbaleset.

Kis emlékkert húzódik Budapestben a Szemlőhegyi-barlang tetején, a karszt- és barlangkutató társulat tagjai építették. A kőből készült emlékműveken réztáblák 27 névvel – ennyien haltak meg az elmúlt negyven évben a társulat barlangászai közül. Halottak napján járnak ki oda, hogy felidézzeik egykori társaik emlékét, s hogy végiggondolják, ez velük is megtörténhet, egyetlen óvatlan pillanat műve csak. Egy vízbetörés, egy kövömlés, egy utolsó szippantás a palackból és vége. Az utolsó sorban a kövek egyikén még nincs tábla. Ide kerül Kominka Zoltán neve.

VARGA CSILLA